

Komentaras

2013 01 30

Investicijų stygius riboja ūkio plėtrą

Lietuvos ekonomikos plėtra ketvirtąjį 2012 metų ketvirtį neženkiai sulėtėjo – metinis šalies bendrojo vidaus produkto (BVP) augimas spalio – gruodžio mėnesiais siekė 4,0 proc., palyginti su trečiąjį ketvirtį buvusiais 4,4 proc. kuomet geresnį nei tikėtasi rezultatą lėmė rekordinis grūdų derlius. Išankstiniai duomenys rodo, kad šalies ekonomiką ketvirtąjį metų ketvirtį skatino pastebimai išaugęs namų ūkių vartojimas bei itin stiprus eksporto augimas, parodęs, kad Lietuvos gamintojai geba lanksčiai prisitaikyti ir didinti pajamas nepaisant stagnacijos Vakarų Europoje.

Per 2012 m. Lietuvos ūkis padidėjo apie 3,6 proc. – kiek daugiau, nei prognozavome kovo mėnesį (3 proc.). Spartesnę nei tikėtasi ūkio plėtrą lėmė puikūs eksporto bei geri gyventojų vartojimo rodikliai, tačiau žymiai mažesnės nei prognozuota materialinių investicijų apimtys trukdė dar greitesniam augimui. Geri įmonių pelningumo rodikliai bei šiek tiek atviresnė bankų kreditavimo politika didino investicijų galimybes, tačiau įmonės nuo aktyvesnio veiklos pajėgumų kėlimo, tikėtina, sulaikė prastos (ir neaiškos) euro zonos ekonomikos augimo perspektyvos, kvalifikuotų darbuotojų stoka bei svarstomi valstybės mokestinės politikos pakeitimai.

Manome, kad 2013 m. Lietuvos ekonomikos augimas sulėtės iki 2 proc. Eksportas ir toliau kils, tačiau lėtesniu tempu nei 2012. Euro zonos ūkis šiemet stagnuos, netgi nežymiai trauksis, tai paveiks ir svarbiausius Lietuvos užsienio prekybos partnerius. Laukiama, kad Rusijos ir Latvijos ekonomika augs lėčiau ne pernai, menka bus Vokietijos ūkio plėtra. Namų ūkių vartojimas 2013 m. Lietuvoje taip pat turėtų kiek pakilti. Užimtumas ir toliau iš lėto didės, o darbo užmokestis augs sparčiau nei vartojimo kainos. Dėl to po ketverių metų nuosmukio realiosios gyventojų pajamos didės maždaug 1 proc. Privačias investicijas turėtų kiek paskatinti gyvenamųjų namų renovacijos procesas. Jam įsibėgėti turėtų padėti naujasis renovavimo modelis, pagal kurį įsipareigojimus prisiima ne gyventojai, bet savivaldybių įsteigtos įmonės. Tačiau spartesnę ūkio augimą riboja įmonių investicijų stoka. Jas padidinti galėtų aiškesnės Europos ekonomikos perspektyvos: tvirti metų pradžios makroekonominiai rodikliai ES įtikintų įmones regiono ūkio atsigavimu ir paskatintų pastaruoju metu bankuose sukauptas lėšas panaudoti gamybinių pajėgumų didinimui.

Mindaugas Jurgelis

Analitikas

Ekonominių tyrimų padalinys